

HABERLER

TÜRK DÜNYASI / TURKISH WORLD

Dil ve Edebiyat Dergisi / Journal of Language and Literature

Sayı/Issue: 46 (Güz-Autumn 2018) - ISSN: 1301-0077 Ankara, TURKEY

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2018.94

TÜRK DÜNYASINDAN HABERLER

Erol DENİZ*

Reşide GÜRSES**

Şule GÜL***

Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin Kuruluşunun 100. Yıl Dönümü TÜRKSOY'da Kutlandı

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı TÜRKSOY, Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yıl dönümü çerçevesinde program düzenledi. Azerbaycan Cumhuriyeti, Azerbaycan Silahlı Kuvvetlerinin kuruluşu ve Nuri Paşa komutasındaki Kafkas İslam Ordusunun Bakü'ye gelmesinin 100. yıl dönümleri dolayısıyla, TÜRKSOY Genel Sekreterliğinde *Azerbaycan Siyasi Jurnalistikanın Teşekkülü ve İnkaşafı (1900-1920-ci İller)* kitabı tanıtıldı.

* Uzman Yardımcısı, Türk Dil Kurumu, eroldeniz45@hotmail.com.

** Dr., Uzman, Türk Dil Kurumu, rgurses@tdk.gov.tr.

*** Uzman, Türk Dil Kurumu.

IX. Türk Dünyası Edebiyat Dergileri Kongresi 17-19 Nisan 2018 Tarihinde Kastamonu’da Toplandı

Avrasya Yazarlar Birliği, TÜRKSOY ve TİKA’nın iş birliği ile Kastamonu Türk Dünyası Kültür Başkenti ev sahipliğinde düzenlenen IX. Türk Dünyası Edebiyat Dergileri Kongresi Azerbaycan, Başkurdistan, Dağistan, Gagauzya, Irak-Türkmeneli, İran-Güney Azerbaycan, Kazakistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kırgızistan, Kırım, Kosova, Makedonya, Özbekistan, Tataristan, İran-Türkmen Sahra ve Türkiye olmak üzere 16 Türk devlet ve topluluğundan 28 edebiyat dergisinin temsilcileri ile 17-19 Nisan 2018 tarihlerinde toplandı.

Hasan Priştine Üniversitesi Türkoloji Bölümünün 30. Kuruluş Yılı Dönümü Kutlandı

Hasan Priştine Üniversitesi bünyesindeki Türkoloji Bölümünün 30. kuruluş yıl dönümü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı’nın (TİKA) ve Türk Dil Kurumunun (TDK) destekleriyle Türkiye’nin ve Balkanlar’ın önde gelen Türkologların katılımıyla düzenlenen panel ile kutlandı.

Kosova’nın başkenti Priştine’deki Hasan Priştine Üniversitesinde Yunus Emre Enstitüsü iş birliğinde düzenlenen “Kosova Türkolojisi’nin 30. Yılı” konulu panele, Kosova Kamu Yönetimi Bakanı Mahir Yağcılar, Türkiye’nin Priştine Büyükelçisi Kıvılcım Kılıç, TİKA Balkanlar ve Doğu Avrupa Daire

Başkanı Dr. Mahmut Çevik, Türkoloji Bölümü Başkanı İrfan Morina, Türkiye'nin ve Balkanlar'ın önde gelen Türkologları ile ülkedeki Türk kurumlarının temsilcileri, akademisyenler ve öğrenciler katıldı.

Bolu'da 2018 Cengiz Aytmatov Yılı Programı Gerçekleştirildi

Yazar Cengiz Aytmatov, doğumunun 90. yılında oğlu Askar Aytmatov'un da katılımıyla Abant İzzet Baysal Üniversitesinde düzenlenen etkinliklerle anıldı. Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu ile birlikte Balkanlar'da ortak faaliyetler yürüten Anadolu Mektebi, 2018 yılını "Cengiz Aytmatov Yılı" ilan etti. Anadolu Mektebi, bu kapsamda Cengiz Aytmatov'un doğumunun 90. yıl dönümünde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezinde "Bozkırın Bilgesi Cengiz Aytmatov" adıyla panel düzenlendi.

Cengiz Aytmatov Anma Yılı Açılış Töreni Düzenlendi

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı TÜRKSOY tarafından, doğumunun 90. yılında dünyaca ünlü Kırgız yazar "Cengiz Aytmatov Anma Yılı Açılış Töreni" düzenlendi.

Ankara'daki Şinasi Sahnesi'nde TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen Kaseinov'un ev sahipliğinde düzenlenen etkinliğe, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Yalçın Topçu, Kırgızistan Kültür, Enformasyon ve Turizm Bakanı Sultanbek Cumagulov, Kırgızistan'ın Ankara Büyükelçisi İbrahim Cunusov, Kırgızistan eski Dışişleri Bakanı ve Cengiz Aytmatov'un oğlu Askar Aytmatov, Anadolu Mektebi Yürütme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Sami Güçlü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Nihat Gül, kurum ve kuruluşların temsilcileri, sanatseverler ve çok sayıda öğrenci katıldı.

Açılış konuşmalarının ardından, Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ramazan Korkmaz'ın başkanlığında, Azerbaycan Yazarlar Birliği Başkanı ünlü yazar Anar Rzayev, Kazakistan Yazarlar Birliği Başkanı Ulugbek Esdauletov, Kırgız Cumhuriyeti Bilim Akademisi Üyesi ve Cengiz Aytmatov Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Abdıldacan Akhmataliev panelist olarak katıldı. Panelde Cengiz Aytmatov'un hayatı ve sanatı hakkında bilgiler aktarıldı.

Şinasi sahnesi dolduran yüzlerce Aytmatov severin katılımıyla gerçekleşen etkinlik, Aytmatov'un piyeslerinden derlenen tiyatro gösterimiyle sona erdi.

Gül Baba Türbesi Restorasyonu Tamamlandı

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Macaristan'a gerçekleştirdiği resmî ziyaret kapsamında Türkiye ve Macaristan iş birliğinde TİKA tarafından restore edilen Gül Baba Türbesi Restorasyonu ve Müze projesinin açılışını yaptı.

Macaristan Başbakanı Viktor Orban ile Gül Baba Türbesi'nin açılışına katılan Cumhurbaşkanımız burada yaptığı konuşmada, iki ülke ilişkileri açısından önemli bir ziyaretin yanı sıra aynı zamanda Türkler ve Macarların asırlara dayanan köklü dostluğunun sembollerinden birinin açılışını yaptıklarını belirtti. Kavuşunda taşıdığı güllerden dolayı bu isimle anılan Bektaşî dervişi Gül Baba'nın 477 yıl önce bu tepede şehadete ulaştığını aktaran Cumhurbaşkanımız, temsil ettiği değerler ve şahsında sembolleşen hasletler daha da önem kazanan Gül Baba'nın tüm Macaristan'da tanındığını söyledi.

Mağjan Jumabayev'in Seçilmiş Eserlerinin Kırgızcası Yayınlandı

Kırgızistan'ın Oş kentinde düzenlenen "Cengiz Aytmatov Mirası: Küreselleşme Dönemindeki İş Birliği" konulu II. Kazak-Kırgız Aydınları Forumu'nda Uluslararası Türk Akademisi (TWESCO) tarafından Kırgızcaya tercüme edilerek yayımlanan Mağjan Jumabayev eserlerinin tanıtımı yapıldı.

Aslan Heybeti isimli kitaptaki eserleri Kırgızcaya Kırgızistan Yazarlar Birliği Başkanı Kırgız Halk Yazarı Akbar Rıskulov aktardı. Rıskulov kitaba Mağjan'ın 80'e yakın şiirini, Batır Bayan ve Korkut Baba destanını aldığını belirtti.

Azerbaycan'da 5 Ciltten Oluşan Türk Dünyası Adlı Eser Yayınlandı

Azerbaycan Cumhuriyeti Millî Meclisi Vekili, Prof. Dr. Cavanşir Feyziyev'in *Türk Dünyası* adlı eseri yayımlandı. C. Feyziyev, eserinde Türk dünyasının günümüzdeki gerçekleri ile Türk halklarının ayrılma ve birleşme durumlarıyla ilgili ayrıntılı bilgilere yer vermektedir. Beş ciltten oluşan eserde Türk medeniyeti, tarihi ve coğrafyası, Türk dilleri, eski Türk halkları, çağdaş Türk halkları, ortak Türk kuruluşları, eski Türk devletleri ve imparatorlukları, günümüzdeki bağımsız Türk cumhuriyetleri ile aralarındaki ilişkileri, başka devletlere bağlı özerk Türk cumhuriyetleri ile bölgeleri, Türkolojinin günümüzdeki meseleleri, Türkçülük ideolojisi, Türkçülüğü farklı yöne çevirme yöntemleri ile teoriler, günümüz Türk dünyasının gelişme potansiyeli, Türk dünyasının önde gelen şahsiyetleri ile bu şahsiyetlerin devlet, siyaset, bilim, kültür ve edebiyat alanlarına verdikleri emekler gibi konular incelenmektedir.

Türk Dünyası Korkut Ata Âşıklar Kervanı Cumhuriyet Meydanı'nda Yapıldı

Osmaniye Belediyesinin katkılarıyla düzenlenen Türk Dünyası Korkut Ata Âşıklar Kervanı Cumhuriyet Meydanı'nda yapıldı. Etkinlikte Türk dünyasından önemli âşıklar sahne aldı. Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden etkinliğe katılan birbirinden usta âşıklar, katılımcılara unutulmaz bir gece yaşattı. İlki Osmaniye'de gerçekleşen şölenin gelecek yıllarda sırasıyla Azerbaycan, Kazakistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılması planlanmaktadır. Şölene Osmaniye Valisi Ömer Faruk Coşkun, Belediye Başkan Vekili Abdullah Bukan, kamu kurum ve kuruluşları il müdürleri, siyasi parti il ve merkez ilçe temsilcileri, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile çok sayıda vatandaş katıldı.

III. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi Üsküp'te Yapıldı

“III. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi”, Uluslararası Balkan Üniversitesi ve *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi* iş birliğinde; Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Gazi Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, *Gelecek Vizyonlar Dergisi* ve Ahmet Yesevi Üniversitesinin desteğiyle 05-08 Eylül 2018 tarihleri arasında, Makedonya'nın başkenti Üsküp'te gerçekleştirildi. Kongre'nin ilki 2015 yılında Bosna Hersek'in Saraybosna şehrinde, ikincisi 2017 yılında Azerbaycan'ın başkenti

Bakü’de yapıldı. Dördüncü Kongre’nin ise Kazakistan’da yapılması planlanmaktadır.

Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Gürer Gülsevin, geniş bir katılımcı kitlesi tarafından ilgiyle izlenen Kongre’nin açılışında “Balkanlar’a Veda Etmeyen Türkçe” konulu bir konuşma yaptı. Konuşmasında Türkçenin Balkanları terk etmediğini ve Hırvatçada, Makedoncada, Sırpçada ve diğer Balkan dillerinde pek çok Türkçe kelimenin bulunduğunu sayılar vererek ortaya koydu. Bu kelimelerin bazılarının “çatal” kelimesinde olduğu üzere ortak olduğunu belirtti. Birlikte hareket edebilmemiz için dildeki birliğin önemli olduğunun altını çizen Prof. Gülsevin, “Balkanlar’ın elveda demediği Türkçe veya Türkçenin elveda demediği

Balkanlar” diyerek sözlerini tamamladı.

“Balkanlarda Dil, Tarih, Coğrafya, Edebiyat, Kültür, Sanat ve Eğitim Araştırmaları” başlığını taşıyan üçüncü Kongre’de; ağırlıklı konu Balkanlar olmak üzere dil, tarih, edebiyat, halk bilimi, coğrafya, felsefe, sosyoloji, ilahiyat, ekonomi, işletme, iktisat, sanat, arkeoloji, sanat tarihi, kültür araştırmaları ve eğitim başta olmak üzere sosyal bilim alanlarında, 50 farklı alt başlıkta, 28 ülkeden 200’e yakın araştırmacı 136 sözlü bildiri sundu.

Bilgeler Sözü: Hakas Türklerinin Atasözleri ve Deyimleri Kitabı Tanıtıldı

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı TÜRKSOY tarafından yayımlanan *Bilgeler Sözü: Hakas Türklerinin Atasözleri ve Deyimleri* kitabı, 10 Nisan 2018 tarihinde, Ankara’da düzenlenen etkinlikle tanıtıldı.

TÜRKSOY Genel Sekreterliği binasında Genel Sekreter Düsen Kaseinov’un ev sahipliğinde düzenlenen ve çok sayıda davetli ve kitapseverin bulunduğu toplantıda Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu, Doç. Dr. Mehmet Kara, Nüket Okutan ve Timur Davletov birer konuşma yaptı.

Açılış konuşmasında Genel Sekreter Düsen Kaseinov, Türkolojiye merak duyan birçok okur ve araştırmacının ilgisini çekecek bu akademik çalışmanın

Hakas atasözleri ve deyimleri alanında Türkiye’de yapılan ilk yayın olduğunu vurguladı.

Tanıtım toplantısı katılım sertifikalarının verilmesi ve çekilen aile fotoğrafı ile sona erdi.

Prof. Dr. Gülçin Çandarlıoğlu’na Saygı Günü

TDAV Gençlik Kolları, 31 Mart 2018 Cumartesi günü saat 14.00’te, Turan Yazgan Kültür Merkezinde Zeki Velidi Togan ekolünün önde gelen temsilcilerinden Genel Türk Tarihi Üstadı “Prof. Dr. Gülçin Çandarlıoğlu’na Saygı Günü” düzenlendi.

Gülçin Hoca ile ilgili filmden sonra oturuma geçildi. Oturumda Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Prof. Dr. Ahmet Taşağıl, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Prof. Dr. Fatma Ürekli, öğretim üyeleri Prof. Dr. Hayrünisa Alan, Prof. Dr. Abdulvahap Kara ve Dr. Emine Uyumaz; yine oturum dışı söz verilen Beykent Üniversitesi Tarih Bölümünden Dr. Muzaffer Ürekli ile MSGSÜ Tarih Bölümünden Prof. Dr. Osman Yorulmaz, hocaları Gülçin Çandarlıoğlu’nu anlattılar ve anılarını paylaştılar. Toplantı sonunda Gülçin Çandarlıoğlu Hoca’ya plaket verildi.

Program, Türk ülkelerinin değişik yörelerinden seçilmiş olan ve Gülçin Hoca’nın çok sevdiği ezgilerden oluşan bir konserle sona erdi. Konserde parçalar, Türk dünyası müziği üstadı; TRT sanatçısı, yapımcı-yönetmeni Bünyamin Aksungur tarafından seslendirildi.

Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşması Kitabı Çıktı

*Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşması (26-28 Mayıs 2014),
Türk Dünyası Kültür Ajansı Yayınları, Eskişehir, 2014, III Cilt.*

Ebu'l-Hasan Harakani, Yunus Emre, Mevlana Celaleddin Rumi, Hacı Bektaş-ı Veli başta olmak üzere medeniyetimizi aydınlatan şahsiyetlerle ilgili bilgilerin yer aldığı toplantı kitabında; adalet, siyaset ve devlet, ilim, İslam, irfan, kültür, medeniyet, dil ve edebiyat vb. konular, Türk dünyasının bilgelerinin görüşleri çerçevesinde dokuz ayrı bölümde ele alınmıştır.

Eserleriyle, menkıbeleriyle ve güzel davranışlarıyla; sadece yaşadıkları dönemi yani, sadece geçmişi değil, bugünü ve geleceği de içine alan bir ek-sende dünyamızı ve dünyayı etkileyen bilgilerimize ve gönül sultanlarımıza ilişkin bildirilerin bir kitap hâlinde basılması, kültürümüz için önemli bir katkıdır.

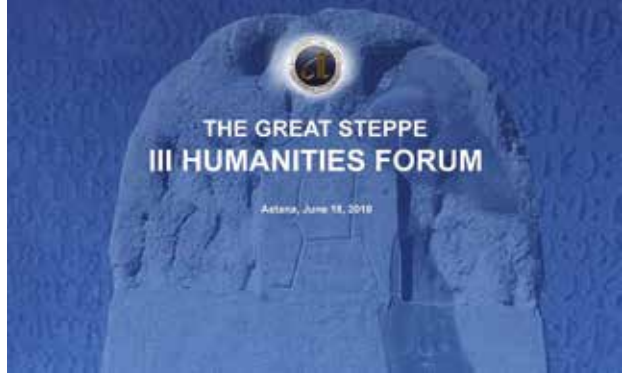
III. Uluslararası “Büyük Bozkır” Sosyal Bilimler Forumu

18 Haziran 2018 tarihinde Uluslararası Türk Akademisi (TWESCO) tarafından Kazakistan'ın başşehri Astana'da “3. Uluslararası “Büyük Bozkır” Sosyal Bilimler Forumu («Ұлы дала» III Гуманитарлық ғылымдар форумы өтеді, “The Great Steppe “III Humanities Forum”) başlıklı ilmî bir faaliyet düzenlendi.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in “Geleceğe Yöneliş: Manevi Yenilenme” projesi dolayısıyla düzenlenen toplantı Kazakistan baş-

kentinin Astana olarak değiştirilmesinin 20. yıl dönümü, yazar Cengiz Aytmatov'un doğumunun 90. yıl dönümü, Kazak şair, yazar, Türkolog, çevirmen ve halk figürü Mağjan Jumabayev'in doğumunun 125. yıl dönümü, Orhun Yazıtları'nın Türk dünyası

araştırmacısı, dil bilimci, Türkolog Vilhelm Thomsen tarafından çözümlenmesinin 125. yıl dönümü ve Türkolog, dil araştırmacısı Wilhelm Radloff'un ölümünün 100. yıl dönümüne ithaf edilmiştir. Forumun açılış töreni öncesinde bir kitap sergisi düzenlendi. Açılış törenine Kazakistan Cumhuriyeti Devlet Sekreteri Gülşara Abdikalikova, Türkiye Cumhurbaşkanı Danışmanı Aygün Attar, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Danışmanı Sultan Rayev ve Uluslararası Türk Akademisi Başkanı Darhan Kızıralı, Eski Türk Dil Kurumu başkanı Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalın'ın yanı sıra Azerbaycan, Çin, Kırgızistan, Moğolistan, Moldova, Özbekistan, Polonya, Rusya, Almanya, Tacikistan ve Türkiye'den bilim insanları katılmıştır. Toplantıda Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'un kutlama mesajı da okundu. Bir gün süren forumda açılış

(Ödül töreni üyeleri toplu fotoğrafı: Kaynak: TÜKİB-Türk Kazak İşadamları Birliği)

edildi.

Ödül töreninden sonra imza törenine geçildi. Uluslararası Türk Akademisi, Türk Dil Kurumu, Bilimler Akademisi, Rusya Türkoloji Komitesi ve Uluslararası Mongolistik Derneği arasında "İş Birliği Mutabakat Zaptı" ve

konuşmalarından sonra ana oturum yapıldı. Bu oturumdan sonra ödül törenine geçildi. Ödül töreninde Türk Akademisi tarafından Türkoloji alanında çalışan Prof. Dr. Firdavs Hisamitdinova, Prof. Dr. Nikolay Yegorov, Prof. Dr. Oleg Mudrak, ve Prof. Dr. Çuluun Sampilonov'a Türk bilim âlemine yaptıkları hizmetlerden dolayı birer madalya takdim

“Altayistik, Türkoloji Mongolistik Birliği” kurulmasına ilişkin belge imzalandı. Anlaşma Altayistik, Türkoloji, Mongolistik dergisinin yayımlanması ve Altayistik, Türkoloji, Mongolistik portalının kullanıma açılması hususlarını içeriyor. Yeni stratejik iş birliği kapılarını açan forum, oturumlardan sonra kapanış töreniyle sona erdi. Forumda Kazakistan’dan “Türk dünyasının ata yurdu”, Türkiye’den “Türk dünyasının ana yurdu” ve İstanbul şehri için de “Türk dünyasının başkenti” olarak söz edildi.